

адміністрацій в Україні : автореф. дис. ... канд. наук держ. упр. : 25.00.02 / Колосовська І. І. – Л., 2004. – 19 с.

7. **Котлер Ф.** Маркетинг менеджмент / Филипп Котлер ; [пер. с англ. С. Божук]. – СПб. : Питер, 2006. – 464 с.

8. **Окландер М. А.** Маркетингові комунікації промислових підприємств в умовах інформаційної економіки : монографія / М. А. Окландер, І. Л. Литовченко, М. І. Ботушан. – О. : Астропринт, 2011. – 232 с.

9. **Окландер Т. О.** Інноваційні методи впливу на споживачів: аромаркетинг / Т. О. Окландер // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 3(2). – С. 97 – 101. – Режим доступу : nbuv.gov.ua/j-pdf/Mimi_2011_3(2)_16.pdf.

10. **Падафет Ю. Г.** Теоретико-методологічний аспект формування іміджу державної установи / Ю. Г. Падафет. – Режим доступу : archive.nbuv.gov.ua/e-journals/tppd/2007-1/07pugids.htm/07pugids.htm.

11. **Поважний О. С.** Становлення і розвиток ефективного корпоративного управління : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.02.03 / Поважний О. С. – Донецьк, 2003. – 35 с.

12. **Ромат Є. В.** Державне управління рекламною діяльністю в Україні (теоретико-методологічний аспект) : автореф. дис. ... канд. наук держ. упр. : 25.00.02 / Ромат Є. В. – К., 2004. – 36 с.

List of references

1. **Bobrovska O. Yu.** Teoretyko-metodolohichni zasady zaprovadzhennia korporatyvnykh vidnosyn v upravlinnia rozvytkom munitsypalnykh utvoren : avtoref. dys. ... d-ra nauk derzh. upr. : 25.00.04 / Bobrovska Olena Yuriiivna ; Donetsk. derzh. un-t upr. – Donetsk, 2009. – 36 s.

2. **Vakulchuk O. M.** Mekhanizm otsinky rezultatyvnosti diialnosti z korporatyvnym upravlinniam : avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk : 08.06.01 / Vakulchuk O. M. – D., 2004. – 37 s.

3. **Hurkovskiy V. I.** Zakhyst imidzhu Ukrainskoi derzhavy v umovakh informatsiinoi hlobalizatsii / V. I. Hurkovskiy. – Rezhym dostupu : academy.gov.ua/ej/ej16/txts/12GVIUIG.pdf.

4. **Klimushyn P. S.** Elektronne uriaduvannia v informatsiinomomu suspilstvi : monohrafiia / P. S. Klimushyn, A. O. Serenok. – Kh. : Mahistr, 2010. – 312 s.

5. **Kolesnikov B. P.** Derzhavni mekhanizmy upravlinnia ryzykamy rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini : monohrafiia / B. P. Kolesnikov. – Donetsk : Noulidzh, 2012. – 218 s.

6. **Kolosovska I. I.** Formuvannia imidzhu mistsevykh derzhavnykh administratsii v Ukraini : avtoref. dys. ... kand. nauk derzh. upr. : 25.00.02 / Kolosovska I. I. – L., 2004. – 19 s.

7. **Kotler F.** Marketynh menedzhment / Fylypp Kotler ; [per. s anhl. S. Bozhuk]. – SPb. : Pyter, 2006. – 464 s.

8. **Oklander M. A.** Marketynhovi komunikatsii promyslovykh pidpriemstv v umovakh informatsiinoi ekonomiky : monohrafiia / M. A. Oklander, I. L. Lytovchenko, M. I. Botushan. – O. : Astroprynt, 2011. – 232 s.

9. **Oklander T. O.** Innovatsiini metody vplyvu na spozhyvachiv: aromarketynh / T. O. Oklander // Marketynh i menedzhment innovatsii. – 2011. – № 3(2). – S. 97 – 101. – Rezhym dostupu : nbuv.gov.ua/j-pdf/Mimi_2011_3(2)_16.pdf.

10. **Padafet Yu. H.** Teoretyko-metodolohichni aspekt formuvannia imidzhu derzhavnoi ustanovy / Yu. H. Padafet. – Rezhym dostupu : archive.nbuv.gov.ua/e-journals/tppd/2007-1/07pugids.htm/07pugids.htm.

11. **Povazhnyi O. S.** Stanovlennia i rozvytok efektyvnoho korporatyvnoho upravlinnia : avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk : 08.02.03 / Povazhnyi O. S. – Donetsk, 2003. – 35 s.

12. **Romat Ye. V.** Derzhavne upravlinnia reklamnoiu diialnistiu v Ukraini (teoretyko-metodolohichni aspekt) : avtoref. dys. ... kand. nauk derzh. upr. : 25.00.02 / Romat Ye. V. – K., 2004. – 36 s.

Надійшла до редколегії 12.09.14

УДК 330.341.1:332.021(477)

Олексій САТОВ

*Національна академія державного управління
при Президентіві України*

НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ В УКРАЇНІ

Визначаються проблеми й перспективи становлення інноваційних кластерів в Україні, а також надаються рекомендації щодо державної підтримки розвитку цих кластерів.

Ключові слова: інноваційний кластер, інноваційна економіка, нормативно-правова база інноваційної діяльності, інфраструктура інноваційної діяльності.

Алексей Сатов. Направления государственной поддержки инновационных кластеров в Украине

Определяются проблемы и перспективы становления инновационных кластеров в Украине, а также даются рекомендации относительно государственной поддержки развития этих кластеров.

Ключевые слова: инновационный кластер, инновационная экономика, нормативно-правовая база инновационной деятельности, инфраструктура инновационной деятельности.

Oleksii Satov. Directions of state support of innovation clusters in Ukraine

Problems and prospects of becoming of innovative clusters in Ukraine, and also recommendations of relatively state support of development of these clusters are determined.

Key words: innovative cluster, innovative economy, normatively-legal base of innovative activity, infrastructure of innovative activity.

© Сатов О. Я., 2014

Відповідно до рішення Лісабонського саміту країни ЄС здійснюють реалізацію національних або регіональних програм кластеризації. Ще в липні 2006 р. вони схвалили «Маніфест кластеризації в країнах Європейського Союзу» [10], а на початку 2008 р. в рамках Європейської президентської конференції з інновацій та кластерів прийняли «Європейський кластерний меморандум» [1]. Слід зазначити, що у вищезазначених нормативно-правових актах ЄС серед прикладів розвитку кластерів в Європі наводиться і позитивний досвід розвитку кластерів в Україні, зокрема на Поділлі, Поліссі та Прикарпатті. Але без ґрунтовної державної підтримки кластерні ініціативи в Україні не можуть успішно поширюватися далі. Реалізуючи першочергові заходи державної підтримки розвитку інноваційних кластерів сьогодні, ми інвестуємо в майбутнє України, формуємо національні конкурентні переваги і створюємо надійний фундамент для модернізації та інтеграції нашої країни до європейського і світового простору знань.

Уперше на термін «кластер» звернув увагу А. Маршалл, розглядаючи особливості промислових регіонів. Він відзначив тенденцію до концентрації спеціалізованих компаній у таких регіонах [4]. Однак основоположником теорії розвитку інноваційних структур в економіці є М. Портер [6]. У своїх роботах про конкуренцію він розкрив феномен ефективного розвитку на основі кластеризації бізнесу, обґрунтував історичні й інтелектуальні передумови теорії кластерів. Теоретичні та практичні аспекти дослідження кластерів, проблеми інноваційного розвитку відображені в роботах провідних українських учених: О. І. Амоші, М. П. Войнаренка, З. В. Герасимчук, П. Г. Перерви, Н. Т. Рудь, С. І. Соколенко, В. В. Третяк, Л. І. Федулової та ін. У той самий час багато теоретичних і прикладних аспектів формування кластерів як нових інститутів розвитку економіки залишаються недостатньо дослідженими. Відсутні практичні методики обґрунтування пріоритетів і розробки системи державних заходів безпосередньої та опосередкованої підтримки кластерних об'єднань. Також, незважаючи на наявність великої кількості досліджень, питання формування державних механізмів інноваційного розвитку вирішені недостатньо.

Метою статті є виявлення головних чинників, що гальмують розвиток інноваційних кластерів в Україні, та основних напрямів державної підтримки цього розвитку.

Поняття «кластер» має багато тлумачень, однак характерною ознакою його сутності є об'єднання окремих елементів (складових частин) у єдине ціле (систему) для виконання певної функції (завдання) або реалізації певної мети. Застосування кластерного підходу є закономірним етапом у розвитку економіки. Перший етап

кластеризації економіки пов'язаний з об'єднанням підприємств і організацій однієї галузі, тобто зі створенням галузевих кластерів. Другий етап – зі створенням технологічних кластерів. Сучасна економіка функціонує, як правило, за принципом технологічних кластерів, що є об'єднаннями підприємств і організацій, які входять в один технологічний ланцюжок. Третій етап еволюції кластерного підходу характеризується появою інноваційних кластерів.

Інноваційний кластер є об'єднанням різних організацій (промислових компаній, дослідних центрів, органів державного управління, загальногосподарських організацій та ін.), яке дозволяє використовувати переваги двох способів координації економічної системи – внутрішньофірмової ієрархії та ринкового механізму, що дає можливість швидко й ефективно розподіляти нові знання, наукові відкриття та винаходи [2]. Інноваційний кластер включає в себе весь інноваційний ланцюжок – від розвитку фундаментальної наукової ідеї до виробництва та дистрибуції готової продукції. Інноваційний кластер формує певну систему поширення нових знань і технологій, забезпечує прискорення процесу трансформації винаходів в інновації, а інновації – у конкурентні переваги, розвиток якісних стійких зв'язків між усіма його учасниками.

У світовій практиці вже сформувалися основні форми стимулювання інноваційної діяльності, у тому числі в межах кластерних промислових систем. У США, Франції застосовують безпосереднє фінансування, субсидії, позики, які сягають 50 % витрат на створення нової продукції і технологій. У Швеції для формування кластерів надають позики без виплати процентів. В Англії, Німеччині, Франції створюють фонди впровадження інновацій з урахуванням можливого комерційного ризику, знижують державне мито для індивідуальних винахідників. Аналіз світового досвіду показує, що державні програми підтримки кластерних ініціатив є необхідними.

У процесі проведеного нами дослідження було виявлено такі головні чинники, які гальмують розвиток інноваційних кластерів в Україні:

1. Державна політика минулих років призвела до закріплення моделі економіки, що ґрунтується переважно на галузях нижчих технологічних укладів, зокрема до цих галузей спрямовується близько 70 % бюджетних коштів, у тому числі в паливну промисловість і чорну металургію – понад 50 % [5]. Зазначена модель не потребує інновацій, а її конкурентоспроможність підтримується за рахунок дешевої праці та виснаження природних ресурсів. Вищезгадані галузі мають податкові пільги та переваги цінового регулювання, а також, за свідченням ЗМІ, пов'язані з масштабними корупційними схемами колишнього уряду. Водночас галузі з виробництва наукомісткої продукції фактично доведені до стану занепаду. Усе це призводить до

значного зниження попиту на кваліфікованих працівників, на результати наукових досліджень. Продовжуючи цей ланцюжок негативних наслідків, можна констатувати різке зниження рівня суспільної престижності наукових працівників. А це вже є реальною загрозою становленню інноваційної економіки в перспективі. Уже сьогодні Україна має найменшу в Європі кількість учених у розрахунку на тисячу працюючих і продовжує їх втрачати. За роки незалежності кількість учених в Україні скоротилася в три рази і зараз становить 3,7 осіб на 1 тис. економічно активного населення, тоді як у Фінляндії – 15,4 особи, в Японії – 11 осіб, у США – 9,7 особи, у Чехії – 8,8 особи, у Німеччині – 11,5 особи, у Польщі – 6,4 особи, у середньому в країнах ЄС – 9,2 особи [5]. Окрім того, відсутність в Україні стимулів для потенційних суб'єктів інноваційної діяльності призводить до субсидювання економік більш розвинутих країн за рахунок безкоштовного трансферу як висококваліфікованих фахівців, так і результатів фундаментальних досліджень.

2. Формування в Україні нормативно-правової бази наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності незавершене й позбавлене системного підходу, наявна практика «призупинення» окремих нормативних актів, що регулюють інноваційну діяльність. Діючий нині Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» є морально застарілим і потребує суттєвого оновлення й удосконалення з урахуванням вимог сьогодення. Узагалі законодавство, що стосується інноваційної діяльності, налічує велику кількість законів, указів, постанов і програм. Це ускладнює визначення пріоритетів управління інноваційними процесами на державному рівні. Більше того, багато урядових документів залишаються на концептуальному рівні, у них відсутній детальний опис запропонованих заходів і моніторингу, також виникає складність у знаходженні достатньої фінансової підтримки окремих програм. Розглянемо як приклад Державну цільову економічну програму «Створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2009 – 2013 роки» [7]. За весь період її дії виконання заходів цієї програми з державного бюджету не фінансувалося, що призвело до мінімальної участі місцевих бюджетів у її фінансуванні [3]. Це стало основною причиною невиконання частини програмних заходів та її результативних показників.

3. Недостатність нормативно-правового забезпечення супроводжується і недостатньою інфраструктурою інноваційної діяльності, яка представлена в Україні лише окремими типами інноваційних інститутів. При цьому переважна більшість інститутів, які є визначально важливими для розвитку інноваційної діяльності, не мають відчутного впливу на впровадження інновацій у вітчизняну економіку. Нині технопарки (на початок 2013 р. їх нараховувалося

16) є єдиною формою інноваційної діяльності, що реально діє, а дійсно мають віддачу лише два в м. Києві (Інститут електрозварювання ім. Е. О. Патона й Інститут фізики напівпровідників) та один у м. Харкові (Інститут монокристалів) [3].

4. Загальна нерозвиненість ринкового середовища в Україні. Належне функціонування інноваційних інститутів не може бути забезпечене без відповідного розвитку фондового ринку, банківської системи, страхового ринку, пенсійних фондів тощо.

5. Відсутність єдиного міністерства, відомства або іншого органу, відповідального за координацію науково-технічної політики в Україні. Ключовим міністерством, відповідальним за науково-технічну політику, є Міністерство освіти й науки, що розподіляє близько 14 % науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (НДДКР) бюджету країни серед кінцевих користувачів. Інститути Національної академії наук України отримують майже половину державного бюджету НДДКР безпосередньо від Кабінету Міністрів України. Міністерство промислової політики, яке є одним із найбільших гравців у галузі НДДКР та інноваційної політики, надає дуже обмежене фінансування. Указом Президента України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» було дещо змінено виконавчу владу [9]. Найважливішою зміною було створення нового Державного комітету з питань науки, інновацій та інформатизації (нині Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації). Незважаючи на цей прогрес, обов'язки основних дійових осіб усе ще недостатньо чітко визначені. Як і раніше, за розвиток інновацій відповідальні декілька державних міністерств і відомств сфери їх відповідальності перетинаються й не завжди чітко визначені, при цьому окремі установи не мають достатніх ресурсів для проведення ефективної інноваційної політики. Проте з 2014 р. в Україні розпочинає діяти Рада з питань науково-технічного розвитку, що повинна стати авторитетним науковим зібранням, створеним не за адміністративним принципом, а за принципом професійного та суспільного визнання. Важливо, аби пропозиції такої ради стали основою державних рішень щодо науково-технічного розвитку країни.

Унаслідок проведеного дослідження ми можемо запропонувати такі заходи державного впливу на розвиток кластерних ініціатив в Україні:

1. Провести фундаментальні дослідження із визначення пріоритетів формування в Україні національних і регіональних інноваційних виробничих кластерів, що передбачали б спрямування в наукову сферу бюджетних видатків в обсягах, потрібних для формування та реалізації проривних напрямів (на першому етапі це дотримання положень Закону України «Про науку і науково-технічну діяльність» у частині фінансування науки в обсязі 1,7 % ВВП; надалі –

поступове доведення цього обсягу до середньостатистичного рівня фінансування в розвинутих країнах – 2,5 – 3 % ВВП).

2. Не допустити подальшого скорочення стимулів для інноваційного розвитку. Необхідно суттєво підвищити заробітну плату науковців та освітян, яка має перевищувати середній рівень зарплати, з метою концентрації висококваліфікованих кадрів у сферах, від яких вирішальним чином залежить розвиток людського потенціалу країни. Держава невідкладно має переглянути своє ставлення до наукового сектору й розробити чіткі заходи із забезпечення умов для послідовного збільшення кількості вчених. Наприклад, ЄС поставив завдання до 2020 р. збільшити кількість учених на 1 млн. Україна, що має визнаний у всьому світі науковий потенціал, володіє ядерними, ракетно-космічними та авіаційними технологіями, просто не може залишатися осторонь.

3. Створити нормативно-правовий механізм формування ефективної та стабільної державної політики інноваційного розвитку України. Зокрема, поновити дії ст. 21 – 22 Закону України «Про інноваційну діяльність» та Податкового Кодексу України в частині особливостей податкового та митного регулювання інноваційної діяльності. Також необхідно зауважити, що фахівці Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації разом з науковим співтовариством розробили сучасний проект закону «Про наукову і науково-технічну діяльність». Цей документ експерти оцінюють як прогресивний і такий, що стимулює розвиток науки в Україні. Законопроект покликаний стимулювати діяльність наукових установ, які матимуть можливість бути засновником стартапів, утворювати науково-виробничі та науково-технічні комплекси. Також проектом акта законодавчо унормовується створення таких елементів інфраструктури наукової і науково-технічної діяльності, як Центр колективного користування науковим обладнанням та Державна ключова лабораторія з відповідного напрямку наукових досліджень. На наше переконання, прийняття цього законопроекту поліпшить існуючу ситуацію у вітчизняній науці, посилить науковий потенціал, активізує інноваційну діяльність і дозволить вирішити нагальні проблеми науковців.

4. Провести інвентаризацію державних програм, у тому числі їх науково-технологічних складових, здійснити коригування цілей цих програм, скоротити їх кількість за рахунок усунення дублювання та надмірних складових, розробити докладний, ресурсозабезпечений і прийнятний для виконавців алгоритм реалізації державної політики прискореного інноваційного розвитку економіки України.

5. Створити середовище, найбільш сприятливе для становлення та розвитку специфічної інфраструктури інноваційної діяльності.

Розширити практику створення технопарків, високотехнологічних бізнес-інкубаторів, інноваційних центрів, іншої інфраструктури інноваційної діяльності.

6. Забезпечити координацію діяльності міністерств і відомств у формуванні транскордонних, національних і регіональних інноваційних кластерів на період до 2020 р., урахувавши пріоритети національного та загальноєвропейського розвитку.

Список використаних джерел

1. **Європейський** кластерний меморандум. – Режим доступу : www.innoclusters.ru/uploaded/docs/european_cluster_memorandum.pdf.
2. **Інновації**: проблеми теорії та практики : [колект. моногр.] / [Д. М. Черваньов, О. І. Жилінська, І. О. Нетреба та ін.]. – Х. : ІНЖЕК, 2011. – 276 с.
3. **Інформаційно-аналітичний** звіт про діяльність Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України у 2013 р. – Режим доступу : dknii.gov.ua/?q=node/1603.
4. **Маршалл А.** Принципы экономической науки. В 3 т. Т. 1 : [пер. с англ.] / А. Маршалл. – М. : Прогресс, 1993. – 594 с.
5. **Наукова** та інноваційна діяльність в Україні : стат. зб. / відп. за вип. І. В. Калачова. – К. : Держ. служба статистики України, 2013. – 287 с.
6. **Портер М.** Конкуренция : [пер. с англ.] / Майкл Портер. – М. : Вильямс, 2006. – 608 с.
7. **Про затвердження** Державної цільової економічної програми «Створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2009 – 2013 роки» : Постанова Кабінету Міністрів України від 14 трав. 2008 р. № 447. – Режим доступу : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/447-2008-%D0%BF.
8. **Про інноваційну** діяльність : Закон України від 4 лип. 2002 р. № 40-IV. – Режим доступу : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15.
9. **Про оптимізацію** системи центральних органів виконавчої влади : Указ Президента України від 9 груд. 2010 р. № 1085/2010. – Режим доступу : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010.
10. **European Commission.** Innovation Clusters in Europe : a Statistical Analysis and Overview of Current Policy Support. – Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2006.

List of references

1. **Yevropeiskyi** klasternyi memorandum. – Rezhym dostupu : www.innoclusters.ru/uploaded/docs/european_cluster_memorandum.pdf.
2. **Innovatsii**: problemy teorii ta praktyky : [kolekt. monohrafiia] / [D. M. Chervanov, O. I. Zhylynska, I. O. Netreba ta in.]. – Kh. : INZhEK, 2011. – 276 s.
3. **Informatsiino-analitychnyi** zvit pro diialnist Derzhavnoho ahentstva z pytan nauky, innovatsii ta informatyzatsii Ukrainy u 2013 r. – Rezhym dostupu : dknii.gov.ua/?q=node/1603.
4. **Marshall A.** Printsipyi ekonomicheskoy nauki. V 3 t. T. 1 : [per. s angl.] / A. Marshall. – M. : Progress, 1993. – 594 s.

5. **Naukova** ta innovatsiina diialnist v Ukraini : stat. zb. / vidp. za vyp. I. V. Kalachova. – K. : Derzh. sluzhba statystyky Ukrainy, 2013. – 287 s.
6. **Porter M.** Konkurentsiya : [per. s angl.] / Maykl Porter. – M. : Vilyams, 2006. – 608 s.
7. **Pro zatverdzhennia** Derzhavnoi tsilovoi ekonomichnoi prohramy «Stvorennia v Ukraini innovatsiinoi infrastruktury na 2009 – 2013 roky» : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14 trav. 2008 r. № 447. – Rezhym dostupu : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/447-2008-%D0%BF.
8. **Pro innovatsiinu** diialnist : Zakon Ukrainy vid 4 lyp. 2002 r. № 40-IV. – Rezhym dostupu : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15.
9. **Pro optymizatsiiu** systemy tsentralnykh orhaniv vykonavchoi vlady : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 9 hrud. 2010 r. № 1085/2010. – Rezhym dostupu : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010.
10. **European Commission.** Innovation Clusters in Europe : a Statistical Analysis and Overview of Current Policy Support. – Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2006.

Надійшла до редколегії 05.11.14

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА

УДК 351

Олександр АКІМОВ

Національна служба посередництва і примирення

ПСИХОЛОГІЧНІ СКЛАДОВІ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Аналізуються мотиваційні чинники підвищення якості діяльності державних службовців. Пропонуються шляхи вдосконалення системи мотивації на державній службі. Обґрунтовується залежність ефективності професійної діяльності державних службовців від потреб та мотивів.

Ключові слова: державна служба, державний службовець, професійна діяльність, мотиваційні фактори.

Александр Акимов. Психологические составляющие повышения профессиональной деятельности государственных служащих

Анализируются существующие мотивационные факторы повышения качества деятельности государственных служащих. Предлагаются пути совершенствования системы мотивации на государственной службе. Обосновывается зависимость эффективности профессиональной деятельности государственных служащих от потребностей и мотивов.

Ключевые слова: государственная служба, государственный служащий, профессиональная деятельность, мотивационные факторы.

Oleksandr Akimov. Psychological components increasing professionalism of civil servants

The motivational factors to improve the quality of the organization and the civil service in particular are analyzed. The ways of the motivation system's improvement in the public service are proposed. The professional activity's efficiency of public servants is grounded with the dependence on understanding their current needs and motives.

Key words: public service, civil servant, professional activity, motivational factors.

© Акімов О. О., 2014